

Filosofia de l'art

2015/2016

Codi: 100290

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	FB	1	1

Professor de contacte

Nom: Jessica Patricia Jaques Pi

Correu electrònic: Jessica.Jaques@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Equip docent

Miquel Molins Nubiola

Gerard Vilar Roca

Andrea Soto Calderón

Marina Hervás Muñoz

Clara Laguillo Abbad

Equip docent extern a la UAB

Laura Benítez Valero

Prerequisits

No hi ha cap requisit més que els habituals d'accés al grau de filosofia.

Objectius

Aquesta assignatura coincideix en programa, horaris, avaluació i espai amb la de *Teoria de l'Art*, impartida pel professor Miquel Molins al grau d'Història de l'Art. Això és degut al fet que filosofia i teoria de l'art configuren un continu temàtic i una confluència de territoris acadèmics d'un alt potencial formatiu. Es tracta d'un projecte d'innovació docent en el qual els alumnes del grau de Filosofia i els del grau d'Història de l'art comparteixen una assignatura al seu primer semestre universitari. Els dos professors imparteixen conjuntament cadascuna de les sessions, atenen els alumnes de les dues assignatures indistintament i comparteixen l'avaluació continua de tots els alumnes. Al curs 2015-6 s'esdevé la segona edició d'aquest format.

L'assignatura està pensada com una introducció, amb l'objectiu de familiaritzar l'alumne amb el vocabulari i els conceptes fonamentals de la Teoria i la Filosofia de l'art. Durant el curs s'analitzaran les principals qüestions o problemes a l'entorn del fet artístic que s'han plantejat els estudiosos, els artistes, els teòrics, els filòsofs o els crítics de l'art.

Objectius

L'objectiu general de l'assignatura és que l'alumne conegui la intersecció entre l'art i el pensament i, concretament, la capacitat de l'art per a ser un lloc idoni per a aquest, així com la transitivitat entre teoria i pràctica de l'art.

L'assignatura es configura en una ferma correlació amb la pràctica artística i s'afirma com a estètica aplicada.

Els objectius específics de l'assignatura són:

1. Elaboració d'un argumentari i un vocabulari per a comprendre i explicar l'art com a un lloc idoni per al pensament
2. El coneixement dels períodes fonamentals de la confluència entre art i filosofia, així com les afinitats amb altres formes de coneixement
3. La comprensió d'alguns processos creatius de la confluència entre art i filosofia.
4. El coneixement de les tensions principals entre art, ciència i filosofia
5. La comprensió de l'art com lloc un de construcció i destrucció de comunitat
6. Cultiu del sentit estètic de l'alumne com a requeriment per al coneixement i l'obertura del món
7. Primeres configuracions de projectes en estètica aplicada
8. Projecció, si s'escau, dels coneixements de l'assignatura als futurs TFG i a altres recerques i projectes de l'estudiant

Competències

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el rigor filosòfic en un text escrit seguint els estàndards internacionals de qualitat.
2. Argumentar sobre diversos temes i problemes filosòfics a propòsit d'obres diferents i avaluar els resultats
3. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
4. Comunicar oralment i per escrit, amb correcció, precisió i claredat, els coneixements filosòfics adquirits
5. Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
6. Distingir els temes de rellevància filosòfica en els debats actuals
7. Distingir i contrastar textos representatius dels principals gèneres de la literatura filosòfica.
8. Establir relacions entre ciència, filosofia, art, religió, política, etc.
9. Exposar els conceptes propis de la història de la filosofia
10. Expressar, tant oralment com per escrit, els temes i els problemes bàsics de la tradició filosòfica.
11. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuals en els textos formals i científics
12. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
13. Llegir comprensivament textos filosòfics bàsics.

14. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
15. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
16. Reconèixer, amb mirada experta, referents filosòfics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
17. Reconèixer i posar en pràctica les habilitats per treballar en equip següents: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
18. Reconstruir la posició d'un autor propi de la filosofia de manera clara i precisa.
19. Redactar correctament un text no normatiu prèviament analitzat
20. Relacionar diversos ordres d'idees incloses en els debats filosòfics actuals.
21. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
22. Resumir els arguments centrals dels textos filosòfics analitzats

Continguts

SETMANA	Dimarts	Dijous	Els continguts de l'assignatura tenen com a eix vertebrador 7 conceptes: <i>Relat, Aparicions, Representació, Performativitat, Criteri, Actors, Indisciplina, Relats</i> . El programa es constitueix així de manera circular, començant per <i>Relat</i> i acabant en <i>Relats</i> , defensant la pluralitat de la narració per a la filosofia i la teoria de l'art. Cada concepte comporta una o dues lectures breus de textos bàsics per a les temàtiques implicades així com per a la formació futura de l'estudiant.
1		10 set Presentació de l'assignatura i de la xarxa de conceptes	
2	15 set Relat 1	17 set Relat 2	
3	22 set Relat 3 Seminari de [1] RANCIÈRE, J., <i>El maestro ignorante</i> , cap. 1	24 set FESTA	
4	29 set PROVA 1: RELAT Aparicions 1	1 oct Aparicions 2	
5	6 oct Aparicions 3 Seminari de [2] PLATÓ, <i>Banquet</i> 201d-212 b (discurs de Diotima)	8 oct PROVA 2: APARICIONS Representació 1	
6	13 oct	15 oct	

	Representació 2	Representació 3
		Seminari de [3] DANTO, <i>Las transfiguraciones del lugar común</i> , cap. 1
7	20 oct	22 oct
	Performativitat 1	Performativitat 2
8	27 oct	29 oct
	Performativitat 3	PROVA 3: PERFORMATIVITAT
	Seminari de	
	[4] PLATÓ, <i>Hippias Major</i>	Criteri 1
	(Lectura addicional recomanada: Paul Valéry, <i>Eupalinos o l'arquitecte</i>).	
9	3 nov	5 nov FESTA MAJOR UAB
	Criteri 2	Criteri 3
10	10 nov	12 nov
	Criteri 3	Actors 1
	Seminari de	PROVA 4: CRITERI
	[5] KANT, I., <i>¿Qué es la Ilustración?</i>	
11	17 nov	19 nov
	Actors 2	Actors 3
		Seminari de
		[6] BOURRIAUD, N., <i>Estética relacional</i> (Caps. 1 y 6)
12	24 nov	26 nov
	Indisciplina 1	Indisciplina 2
	PROVA 5: ACTORS	

Metodologia 1 des

3 des

Les activitats dirigides consisten de classes magistrals amb una alta incentivació a la participació,

Les activitats supervisades estan formades per les contribucions als seminaris i les aportacions a les proves escrites, així com a visites a museus i centres artístics recomanats a principis de curs i en l'intent que la praxis discursiva acompanyi una praxis artística segons els procediments de l'estètica aplicada. També per un programa de tutorització en microgrups i individuals.

Les activitats autònomes tenen com a referent essencial la lectura de i el treball conceptual i d'aplicació sobre els textos avaluable.

(Lectura adicional
recomanada: RANCIÈRE,
J., *Pensar entre las
disciplinas*)

Activitats formatives

			Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
14	8 des FESTA	10 des			
		Relats 2			
Tipus: Dirigides					
15	15 des	17 des	60	2,4	1, 2, 4, 5, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 19, 21, 22
	Relats 3	PROVA 7: RELATS			
Tipus: Supervisades					
	workshops de praxis artística i visita a exposicions artístics, proves, contribució als seminaris	Seminari de [8] FOUCAULT, M., "¿Qué es un autor?" (Lectura adicional recomanada: RANCIÈRE, J., <i>El espectador emancipado</i>)	52,5	2,1	
Tipus: Autònomes					
	Lectura dels textos, estudi dels continguts		30	1,2	3, 4, 5, 13, 14
16	22 des				

Avaluació Recapitulació

L'avaluació es realitzarà de manera contínua i evolutiva. Les dates de les proves consten al calendari. S'efectuaran 7 proves, corresponents a cadascun dels conceptes del programa. Les proves es realitzaran durant els 30 primers minuts de la classe (11,45 a 12,15) dels dies assenyalats al calendari.

Els alumnes que no puguin realitzar alguna (-es) de les proves les duran a terme el dia i l'hora de la reavaluació, i respectant les limitacions horàries d'aquesta. Es valorarà positivament el seguiment puntual de les proves. L'alumne tindrà dues notes d'avaluació contínua: la primera de les tres primeres proves (publicada a mitjan novembre) i la segona de la totalitat del curs (publicada el 11 de gener). Les dues notes es comunicaran per correu electrònic al correu institucional dels alumnes.

La reavaluació, amb data i lloc fixats per la Facultat, queda reservada als alumnes que no hagin fet alguna de les proves o que hagin suspès l'assignatura.

Els criteris d'avaluació seran:

1. La selecció correcta dels temes a tractar a l'hora de plantejar les principals qüestions de la filosofia de l'art a partir d'un referent
2. La claredat argumentativa
3. La utilització adient del vocabulari vinculat a l'assignatura
4. La manifestació de la comprensió dels continguts proposats a les sessions teòriques
5. La manifestació de la comprensió dels continguts de les lectures obligatòries
6. La correcció de l'estil d'escriptura
7. La capacitat de discussió amb el grup i sobre els textos.
8. L'audàcia en l'apropiació dels continguts (*sapere aude*)

La nota de l'alumne serà "no avaluable" quan no s'hagi presentat a la totalitat de les proves sigui al dia indicat al calendari sigui el dia de la reavaluació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Contribució als seminaris	20 %	4	0,16	2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 16, 17, 18, 20, 21
Set proves (una per concepte) escrites de 30 minuts	80 %	3,5	0,14	2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 20, 21, 22

Bibliografia

Bibliografia

1. A. Textos avaluable (están penjats del web <esteticauab.org>)

- [1] RANCIÈRE, J., *El maestro ignorante*. Barcelona, Laertes, 2003 (1987) (Cap 1)
- [2] PLATÓ, *Banquet*. Barcelona, Ed. 62. Discurs de Diotima (201d-212 b).
- [3] DANTO, *Las transfiguraciones del lugar común*. Barcelona, Paidós 2002 (Cap. 1).
- [4] PLATÓ, *Hippias Major*. Madrid, Gredos. / VALÉRY, P., *Eupalinos o l'arquitecte*. Barcelona, Quaderns Crema (1921).
- [5] KANT, I., *¿Qué es la Ilustración?*. Barcelona, Paidós. (1784)
- [6] BOURRIAUD, N., *Estética relacional*. Buenos Aires, Adriana Hidalgo, 2007 (1997) (Caps. 1 y 6).
- [7] PLATÓ, *Banquet*. Barcelona, Ed. 62. [Mite de l'andrògin (189e-193e)] //
- [8] FOUCAULT, M., "¿Qué es un autor?". Barcelona, Paidós (1969) // RANCIÈRE, J. *El espectador emancipado*. Castellón, Ellago ediciones, 2010 (2008).

1. B. Bibliografia secundària

ARNHEIM, R., *Arte y percepción visual*, Alianza Forma, Madrid, 2002

BARASCH, Moshe, *Teorías del Arte: De Platón a Winckelmann*, Alianza, Madrid, 1991; *Modern Theories of Art, 1: From Winckelmann to Baudelaire*, New York

University Press, New York, 1990; *Modern Theories of Art, 2: From Impressionism to Kandinsky*, New York University press, New York and London, 1998.

BOZAL, Valeriano, *Historia de las ideas estéticas I i II*, Historia 16, Madrid 1998; (ed.), *Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas*. Visor, Madrid, 1996.

CARROLL, N., *Philosophy of Art*. Routledge, 1999.

CASACUBERTA, D., [Nueve escollos para entender la cultura digital](#)

[Enrahonar: Quaderns de filosofia](#), ISSN 0211-402X, [Nº 32-33, 2001](#), pags. 235-244

DAVIS, s., *The Philosophy of Art*. Blackwell, 2006.

DANTO, Arthur C., *El abuso de la belleza. La estética y el concepto del arte*. Paidós, Barcelona, 2005.

DANTO, A., "La obra de arte y el futuro histórico", *La madonna del futuro*. Paidós, Barcelona, 2003 (2000).

FISHER, E., *La necesidad del arte*. Barcelona, Nexos, 1993 (1959)

GAUT, B. _LOPES, D. (eds.), *The Routledge Companion to Aesthetics*. Second Edition, Routledge, 2005.

GOMBRICH, E. H., *Breve historia de la cultura*, Ediciones Península, Barcelona, 2004.

GOMBRICH, E. H., *La historia del arte*. Madrid, Phaidon (1950).

GUASCH, Anna Maria (coord.), *La crítica de arte*, Ediciones del Serbal, Barcelona, 2003.

JAQUES, J., "El sentido estético", *Disturbis 3*

<http://www.disturbis.esteticauab.org/Disturbis234/Disturbis_3.html>

JAUSS, H. R., *Pequeña apología de la experiencia estética*. Barcelona, Paidós, 2002 (1972)

JIMENEZ, M., *¿Qué es la estética?*, Barcelona, Idea Books, 1999.

JIMÉNEZ, J., *Teoría del Arte*, Tecnos, Madrid, 2002.

KELLY, M., (ed.), *Oxford Encyclopedia of Aesthetics*, 1998. 2a edició, 2014. (Especialment recomanat)

KIERAN, M., (ed.), *Contemporary Debates in Aesthetics and Philosophy of Art*. Blackwell, 2006.

KRIS, E. i KURZ, O., *La Leyenda del artista*, Ensayos Arte Cátedra, Madrid, 1982.

LAMARQUE, P., - H. OLSEN, H., (eds.), *Aesthetics and the Philosophy of Art. The Analytic Tradition. An Anthology*. Oxford, Blackwell, 2004.

LYNCH, Enrique, *Sobre la belleza*. Anaya, Madrid, 1999.

LEVINSON, J., *Oxford Handbook of Aesthetics*. 2003.

MURRAY, Chris, *Key Writers on art: From Antiquity to the Ninetenth Century*, Routledge, London and new York, 2003; *Pensadores clave sobre el arte: el siglo XX*. Ensayos arte Cátedra, Madrid 2006.

NIETZSCHE, F., *El naixement de la Tragèdia*. Madrid, Alianza Editorial, 1995 (1872).

RAMIREZ, J.A. *Ecosistema y explosión de las artes*. Anagrama, Barcelona 1994. (Especialment recomanat)

SHINER, Larry, *La invención del arte*, Paidós Estética 36, Barcelona, 2004.

TATARKIEWICZ, e., *Historia de seis ideas*. Madrid, Taurus, 1987 (1976)

VALVERDE, J. M., *Breve historia y antología de la estética*, Barcelona, Ariel.

VILAR, G., *Las razones del arte*. Madrid, Antonio Machado, 2005.

1. C. Webs

<http://esteticauab.org/home.html>

www.disturbis.net

<https://vimeo.com/instituthumanitatsbcn>

www.museupicasso.bcn.es

<http://fundacionmiro-bcn.org>

<http://www.macba.cat>

www.fundaciontapies.org

www.museoreinasofia.es

www.museodelprado.es

www.tate.org.uk/modern

www.centrepompidou.fr

www.palaisdetokyo.com

www.moma.org

<https://www.edx.org/>

http://www.canal-u.tv/producteurs/universite_de_tous_les_savoirs

<https://www.ted.com/talks>